

עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו

מ ב ו א

1. (א) הוראה זו קובעת נהלים שתאגידיים בנקאיים (לרבות תאגידי עזר) חייבים לקיים בעיסוקם בניירות ערך על חשבון לקוחותיהם.
- (ב) תאגיד בנקאי חייב להוציא לעובדיו נהלים מפורטים בנושא זה והנהלים להלן מהווים מסגרת כללית מינימלית לכך. הנהלים שמוציא כל תאגיד בנקאי לעובדיו חייבים לבטא גם הגבלות המוטלות על פי דין ועל ידי גורמים מוסמכים אחרים בישראל.

הגדרות (2/07)

.א1

"בורסה" - בורסה בישראל, ובורסה מחוץ לישראל שקיבלה אישור מידי מי שרשאי לתתו על פי דין במדינה שבה היא פועלת.

"בורסה בישראל" - בורסה כמשמעותה בחוק ניירות ערך.

"שוק מוסדר" - מערכת שבאמצעותה מתנהל מסחר בניירות ערך, באופציות או בחוזים עתידיים, על פי כללים שנקבעו על ידי מי שרשאי לקבעם על פי דין במדינה שבה הוא מתנהל.

"ניירות ערך" - כמשמעותם בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, לרבות יחידות בקרן להשקעות משותפות בנאמנות, ניירות ערך שהונפקו על ידי הממשלה או על פי חוק מיוחד וניירות ערך שהונפקו מחוץ לישראל;

"קרוב" - כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

פעולות בפקדונות ניירות ערך למשמרת

2. (א) (בטל)

(ב) **הפקדת ניירות ערך למשמרת**

קבלות התאגיד הבנקאי שניתנות בגין קבלת ניירות ערך מלקוחות וכן הקבלות מבעלי פקדונות למשמרת עבור מסירת ניירות ערך לידיהם, תיעשנה רק על טפסים ממוספרים של התאגיד הבנקאי.

(ג) על התאגיד הבנקאי לציין על הקבלה, בנוסף למספר החשבון ושם המפקיד, גם שם הנייר, מספר זיהויו ותאריך או מספר התלוש הראשון המצורף לניירות ערך. אם

יחסר תלוש מסויים, על התאגיד הבנקאי לציין את הדבר במפורש בקבלה. כמו כן יש לציין אם הקבלה הנמסרת למפקיד היא זמנית (כפוף לבדיקת כשרות ניירות הערך).

(ד) לגבי הפקדת ניירות ערך מסוג "רשום על שם", על התאגיד הבנקאי לקבוע נהלים מתאימים לבדיקה של אפשרות העברה על שם אחרים. אין לקבל ניירות ערך רשומים על שם אחר מאשר על שם המפקיד, אלא אם כן הוסבו או הועברו באמצעות כתב העברה וכד'. ניתן לקבל נייר ערך על שם אדם אחד בחשבון משותף עם אחר. לקוח הרוצה שנייר ערך מסויים ישאר רשום על שמו ולא ייכלל במאגר, יציין זאת במפורש.

לגבי מילוות חובה, יש לשים לב להוראות מינהל מלוות המדינה, פרק ב' סעיף 6 לנוהל פדיון מילוות חובה על שם.

(ה) **מעקב אחרי תקבולים בגין ניירות ערך במשמרת**

נוהלי התאגיד הבנקאי יבטיחו מעקב ובקרה אחר פדיונות של אגרות חוב שהופקדו, מלוות פרסים שעלו בגורל, ריבית ודיבידנדים שתשלומם הוכרז.

(ו) **משיכת ניירות ערך**

משיכת ניירות ערך מפקדון בעין, או העברתם מפקדון לפקדון תוך שינוי בעלות, טעונה אישור של מי שהוסמך לכך, שיבדוק אם אין מניעה לביצוע הפעולה.

ניירות ערך לגוביינא

3. (א) התאגיד הבנקאי יקבע נהלים לטיפול בניירות ערך המתקבלים לגוביינא, שיבטיחו מעקב ובקרה אחרי ביצוע הגבייה.

(ב) על התאגיד הבנקאי לרשום פרטי זיהוי הן לגבי הלקוח והן לגבי ניירות הערך בדומה לניירות ערך למשמרת.

החזקת ניירות ערך בכספות

4. (א) בניהול כספות ניירות ערך במרכז ובסניפים, יש להקפיד על כללי בקרה נאותים בסדרי הגישה לכספות, במיוחד הפרדה בין תפקידי הפקידים ונוהלי רישום מתאימים של תנועת ניירות ערך.

(ב) על התאגיד הבנקאי לקבוע בנוהלי סוגי ניירות ערך שיוחזקו בסניפים ולא יועברו לכספת המרכזית, וכן ייקבע בנוהל הטיפול בניירות ערך במעבר.

(ג) הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע נהלים בדבר ספירת מצאי ניירות הערך בכספת. תכנית הספירה צריכה להקיף כל סוגי ניירות ערך בתדירות שתיקבע על ידי ההנהלה.

נוהלי התאגיד הבנקאי יקבעו אופן הטיפול באי ההתאמות שיתגלו.

עסקאות ניירות ערך על חשבון לקוחות

5. קבלת הוראות מלקוחות (6/98)

- (א) כל הוראות הלקוחות לפעולות בניירות ערך על חשבונם יינתנו על גבי טפסים מיוחדים. בהוראה תירשם שעת קבלתה המדוייקת.
- (ב) כל הוראה, בכפוף לאמור בהוראה מס' 435 בנושא "הוראות טלפוניות", תיחתם על ידי הלקוח ועל ידי פקיד התאגיד הבנקאי. הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע את הערך הכספי המכסימלי של עסקה אשר מעליו יידרש אישור של מי שהוסמך לכך.
- (ג) אם הלקוח ביקש לדעת את המועד המשוער לביצוע ההוראה, או ביקש להגביל את ביצוע ההוראה לזמן, לשער או לשלב מסויים של המסחר, הדבר צריך להיות מצויין על גבי טופס ההוראה.
- (ד) הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע נהלים שיתייחסו לנושא האחריות לביצוע הוראת הלקוח ובדיקה מוקדמת של מצב חשבונותיו.
- (ה) ביצוע הוראות
- (1) הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע במפורש בנוהליה כללים מחייבים לגבי איסור קיזוזים של קניות כנגד מכירות, הן בין הלקוחות לבין עצמם והן בינם לבין עסקאות על חשבון התאגיד הבנקאי בכל שלבי המסחר, למעט קיזוזים בבורסה בישראל, המותרים על פי הוראות הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.
- (2) על אף האמור בסעיף זה, קיזוזים של קניות כנגד מכירות בין הלקוחות לבין עצמם, של ניירות ערך בבורסה מחוץ לישראל, מותרים בתנאי שהתאגיד הבנקאי יפעל בעיסקה זו כסוכן ולא כסוחר (בין במישרין ובין בעקיפין) ומחיר העיסקה ייקבע על פי מחיר סביר, בהתייחס לשווי נייר הערך בבורסה וללא העדפת לקוח אחד על פני לקוח אחר. עם זאת, תאגיד בנקאי לא יעבב ביצוע הוראות קניה או מכירה, במטרה לקזז בין הוראות הלקוחות.
- (ו) הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע נהלים למניעת ניצול המידע המצטבר בידי גורמים שונים בתאגיד הבנקאי בדבר פעילות הלקוחות בניירות ערך, על ידי עובדים או גורמים אחרים.
- (ז) התאגיד הבנקאי יקפיד לקבל דיווח בכתב על תוצאות פעולותיהם של המבצעים והברוקרים החיצוניים הפועלים עבורו. סדרי בקרה נאותים ייקבעו כדי לאפשר השוואת ההוראות לביצוע בפועל, הן על ידי מבצעים וברוקרים חיצוניים והן על ידי מבצעים פנימיים, ובמקרה של עסקה בבורסה בישראל - לרבות עמידה בנוהלי המסחר של הבורסה בה בוצעה העיסקה.
- (ח) הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע נוהלי מעקב אחר ביצוע הוראות הלקוחות.
- (ט) (1) תוך עשרה ימים מיום ביצוע העסקה תישלח ללקוח הודעה בכתב שתכלול את פרטי העסקה; עם זאת, בתאגיד בנקאי שאינו מאפשר ללקוחותיו לקבל הודעות כאמור באמצעות מסוף מחשב, תישלח ההודעה תוך שבעה ימים מיום ביצוע העסקה.

- (2) לגבי עסקאות המתייחסות להשקעות בקרנות נאמנות על פי הוראות קבע של הלקוח, תישלח ללקוח הודעה מרוכזת לפחות אחת לשישה חודשים, שתכלול את כל פרטי העסקאות שבוצעו בתקופה זו.
- (3) תאגיד בנקאי המאפשר ללקוחותיו לקבל הודעות באמצעות מסוף מחשב וידוע לו שהלקוח אכן קיבל תוך 10 ימים מיום ביצוע העסקה את כל ההודעות בנדון, (הכוללות פירוט מלא על העסקות שבוצעו לפי הוראותיו), לא יהיה חייב במשלוח הודעות נוספות לפי סעיף קטן זה.

איסור עסקאות עם לקוחות כנגד נוסטרו (2/07) (6/98)

△

- 5א. תאגיד בנקאי לא יבצע עסקה מחוץ לבורסה או מחוץ לשוק מוסדר בניירות ערך סחירים, בין חשבונו העצמי (נוסטרו) לבין חשבון הלקוח, למעט:
- (א) לצורך תיקוני טעויות;
- (ב) מכירת אמצעי שליטה מחוץ לבורסה או מחוץ לשוק מוסדר בהיקף של לפחות 2% מהון המניות של החברה נשוא העסקה;
- (ג) עסקאות באגרות חוב ובלבד שיתקיימו כל התנאים הבאים:
- (1) הלקוח חתם מראש על הסכמה כללית לביצוע עסקאות מול הנוסטרו של הבנק;
- (2) שווי העסקה לא יפחת מסך 3 מליון ש"ח.
- (3) העסקה אינה עם איש קשור, כמשמעותו בהוראה מס' 312. לעניין זה:
- א. תאגיד המוחזק על ידי התאגיד הבנקאי בלפחות 99% מכל סוגי אמצעי השליטה, לא ייחשב לאיש קשור.
- ב. תאגיד בנקאי רשאי לבצע עסקאות מחוץ לבורסה או מחוץ לשוק מוסדר באגרות חוב של מדינת ישראל עם איש קשור שהינו גוף מוסדי הכפוף לפיקוח הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בישראל, וכן קרנות נאמנות הכפופות לפיקוח הרשות לניירות ערך. תאגיד בנקאי ישמור תיעוד של כלל העסקאות האמורות.

עסקאות על פי ייפוי כוח והוראות קבע (6/98)

6. (א) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 4 לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה – 1995, עובד תאגיד בנקאי אינו רשאי לקבל ייפוי כוח מלקוח לביצוע עסקאות בניירות ערך אלא אם הלקוח הינו קרוב של אותו עובד. הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע נהלים מיוחדים בנושא זה, לרבות התייחסות לתוכן ייפוי הכוח ולהגבלות על השימוש בו.
- (ב) (בטל)
- (ג) הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע נוהל לדרך ביצוע פעולות בניירות ערך לפי הוראות קבע.

עסקאות עבור פקידי הבנק

7. על הנהלת התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות מפורשת בדבר עסקאות ניירות ערך של פקידיו ולפרטה בנהלים מתאימים.

ביצוע פעולות בחסר

8. הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע בנוהל את עמדתה לגבי ביצוע פעולה בחסר; נוהל זה צריך לקבוע כללים לדרך ביצוע במקרים בהם ניתן, לדעת ההנהלה, לבצע פעולות מסוג זה.

הנהלת חשבונות משמרת

9. מערכת החשבונות תיתן ביטוי למלאי ניירות ערך המוחזק עבור הלקוחות, מקום הימצאם של הניירות ופירוט בעלי הפקדונות. כן יונפקו דוחות המשקפים את ריכוז הפעולות בחשבונות בודדים.

ניירות ערך המוחזקים אצל אחרים (7/02)

10. (א) (1) תאגיד בנקאי המחזיק ניירות ערך למשמרת אצל אחרים, יחתום על הסכם בכתב עם השומר, בו יפורטו תנאי ההתקשרות.

(2) האמור בפסקה (1), לא יחול על החזקה של תאגיד בנקאי בניירות ערך למשמרת אצל אחרים, אם נעשתה באמצעות מסלקת הבורסה לניירות ערך בישראל.

(ב) בניהול חשבונות ניירות ערך למשמרת המוחזקים אצל אחרים, יקפיד התאגיד הבנקאי המפקיד על הפרדה מלאה בין ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחותיו לבין ניירות ערך שהם בבעלותו. באחריות התאגיד הבנקאי המפקיד לוודא כי הבחנה זו ברורה גם למוסד המחזיק את ניירות הערך. מחזיק ניירות ערך ינהל חשבונות נפרדים עבור התאגיד הבנקאי המפקיד ועבור לקוחותיו. בכל מקרה יש למנוע שעבוד ניירות הערך של הלקוחות, למעט זכות שעבוד של ניירות ערך שנרכשו, להבטחת סילוק תמורתם למחזיק.

ביצוע עסקאות באמצעות ברוקר (2/07)

10א. (א) תאגיד בנקאי שאינו מבצע בעצמו עסקאות בבורסה או בשוק מוסדר, יחתום על הסכם בכתב עם ברוקר שבאמצעותו יבצע את העסקאות באותה בורסה או שוק מוסדר, בו יפורטו תנאי ההתקשרות.

(ב) הנהלים הפנימיים בתאגיד בנקאי המתיר ללקוח מתן הוראות קנייה/מכירה, ישירות לברוקר חיצוני בישראל או מחוץ לישראל, יחייבו חתימת הסכמים בכתב עם הלקוח ועם הברוקר. בהסכמים יפורטו תנאי ההתקשרות, לרבות מיגבלה על סכום העסקאות וציון מפורש בכל עיסקה, של העובדה שההוראה ניתנה לברוקר ישירות על ידי הלקוח.

בקרה פנימית

11. יש לקיים מערכת בקרה שתקיף את פעולות התאגיד הבנקאי בנושא ניירות ערך בצורה שתענה על דרישות הוראה זו.

* * *

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'	עדכונים
30/11/82	חוזר מקורי			1042
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1		----
1/6/92	עדכון	2		1575
15/1/95	עדכון	3		1742
26/2/95	עדכון	4		1754
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	5		----
17/4/96	עדכון	6		1813
28/6/98	עדכון	7		1931
22/7/02	עדכון	8		2080
27/2/07	עדכון	9		2202